

2. Денисенко В. Проблеми раціоналізму та ірраціоналізму в політичних теоріях нового часу європейської історії. – Львів, 1997. – 274 с.
3. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідерство. – Львів, 1995. – 199 с.
4. Наумкіна С., Козловська Л. Аналіз розвитку української політичної еліти у 1994–1999 роках // Нова політика. – 1999. – № 6. – С. 33–37.
5. Політичні режими сучасності та перехід до демократії / С.А. Давимука, А.Ф. Колодій та ін. – Л., 1999. – 166 с.
6. Рябов С. Політологія: словник понять і термінів. – К., 2001, – С.8.

Кирилюк Д.

СТАН РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕЗУЛЬТАТ

У цій статті на основі аналізу законодавчих актів досліджуються особливості реформування правоохоронних органів України.

Ключові слова: Реформа, Корупція, Органи внутрішніх справ, Поліція.

Актуальність теми статті: визначається зростаючою увагою населення до наслідків реформування правоохоронних органів.

Мета даної статті: дослідження реформування правоохоронних органів, висвітлення причин та наслідків реформування.

Реформа правоохоронних органів повинна стати фундаментом для подальших демократичних перетворень. Чи відбулася вона в Україні? Якими можуть і мають бути її результати? Які існують ризики?

Яка реформа є найважливішою? Здається, що питання має риторичний зміст, але це не так. Основою для впровадження усіх реформ є наявність бази, що забезпечує сталість результату. Такою базою є політичний контроль та охорона нового порядку. Створення механізмів, що забезпечать закріплення реформ у всіх сферах суспільного життя, дозволить уникнути однобокої політики, що не враховує різноманіття відносин між людьми. Безперечно, одним з таких механізмів є правоохоронні органи.

Основним завданням правоохоронних органів є охорона порядку – існуючого устрою. Від того, на чиєму боці будуть правоохоронці – старого нереформованого чи нового реформованого – залежить успіх реформ. У впровадженні демократичних реформ на правоохоронні органи покладається завдання боротьби з корупцією, тобто руйнування старих зв'язків, що гальмують перетворення.

Однією з перших в Україні впроваджується саме реформа частини правоохоронних органів – органів внутрішніх справ. Символічною є зміна назви, однак за цим ховаються структурні зміни. Поліція повинна закріпитися у сучасній Україні як нова структура, не пов'язана з попередньою елітою. Яким чином роль поліції можна закріпити та які перепони існують на цьому шляху? Окрім суб'єктивних чинників існують об'єктивні, з якими стикаються всі країни при впровадженні нових структур. На них потрібно зупинитися більш детально.

Говорити про успішне завершення реформи органів внутрішніх справ ще не варто. Результатів роботи нової структури не існує – за такої короткий період

часу їх просто не може бути – прослідкувати неможливо. Створена на початку липня поліція (4 липня принесена присяга) відмітилася своєю інформаційною кампанією, що характеризує роботу піарщиків, а не самих поліцейських. Люди в формі завжди привертають погляд, тож на новій структурі зосереджена пристальна увага суспільства і від їхнього іміджу залежатиме сприйняття суспільства подальших реформ. Популяризація поліції – очевидний крок уряду, так звана «наглядна реформа». Тож говорити про її ефективність чи провал рано. Перші результати роботи з'являться через кілька місяців, але порівняти ситуацію з роботою попередньої структури можна буде через півроку та рік. Тому зараз поліція сприймається як рекламна кампанія, ніж як оновлений орган правопорядку. Визначення ж ефективності роботи нового органу є необхідним елементом коректування плану проведення реформ.

Потужна рекламна кампанія стикається з дійсністю. Створення поліції необхідно проводити у всіх регіонах України. За даними проекту Стратегії розвитку органів внутрішніх справ [2] у 2013 р. органи МВС в Україні нараховували 261 тис. осіб, включаючи персонал внутрішніх військ, курсантів та цивільних службовців. Європейські показники нараховують 300 поліцейських на 100 тис. населення, що є середньосвітовим показником, ООН рекомендує 222 поліцейських на 100 тис. населення [4]. Отже, кількість правоохоронців необхідно зменшити. Розраховуючи за стандартами ООН на 42,8 млн. населення (дані Держстату) має припадати 95 тис. правоохоронців, за європейськими стандартами – 128,4 тис. Підрахунки не враховують внутрішню ситуацію в Україні. Цифру в 120 тис. назвав і заступник міністра внутрішніх справ України з євроінтеграції Тигран Авакян [5].

Реформа органів внутрішніх справ повинна торкнутися двох аспектів, пов'язаних з чисельністю: зменшення кількості співробітників та кадрове оновлення. Обидва вони вимагають звільнення значної кількості людей з місця роботи. У разі простого зменшення кількості працівників – це близько 130 тис. осіб, у разі повного переформатування – усі робітники органів внутрішніх справ. Необхідність заміни великої кількості працівників – не проблема, подані заявки на конкурс свідчать про існування достатнього «резерву». Існування осіб, які сприймають звільнення у формі «вигнання», спричинить політичні спекуляції на даній тематиці. Їх перебіг залежатиме від конкретних політичних груп, що зроблять ставку на цю категорію. Іншою стороною цього процесу є вивільнення значної кількості робочої сили, яка вимагає застосування. Звільнення безпосередньо торкнеться сфери економіки – необхідне створення робочих місць, що зможуть прийняти цю групу, навіть на рівні мінімальної заробітної плати. В умовах падіння економічних показників це видається важкою задачею [3]. Входження цієї категорії до інших державних органів (або Збройних сил) виглядатиме як перетасування кадрів.

Наступною економічною проблемою з політичними наслідками є забезпечення належної оплати поліції. Анонсована заробітна плата поліцейських на рівні 10 тис. гривень (більш ніж у 3 рази від середньої) повинна забезпечити притік кваліфікованих кадрів та запобігання проявам

корупції. Але така сума не повинна бути обмеженою в 10 тис. – в іншому разі нівелюється принцип економічної стимуляції та відбувається повернення до радянського зрівняння. Інакше поліція перетвориться на загрозу для подальшого впровадження реформ.

Зосереджена увага на поліції, що постійно знаходиться на передовій та привертає увагу публіки, є рекламною кампанією МВС. На задньому плані залишається робота спеціалістів у вузьких галузях в органах внутрішніх справ – тої ж кримінальної міліції. Якщо підготовка патрульних зайняла загалом три місяці, то для отримання кваліфікованого спеціаліста необхідно значно більше часу. Тобто починати готувати їх потрібно ще «вчора». В будь-якому разі, проведення реформи правоохоронних органів без реформи вузьких спеціальностей несе ризик втрати контролю над подіями.

Як результат есе, необхідно зробити кілька висновків, що повинні бути враховані при подальшому реформуванні в Україні. Реформа правоохоронних органів, окрім своєї показовості, має стати фундаментом для подальших перетворень. У есе не піднято питання усієї системи правоохоронних органів, яка включає суди, адвокатуру, нотаріат, митницю тощо. Увага зосереджена на органах внутрішніх справ. Але завданням оновлених органів внутрішніх справ стане захист та укріплення впроваджених змін. Успішна реформа правоохоронних органів вимагає врахування кількох моментів, описаних вище.

По-перше, необхідно весь час відслідковувати ефективність реформи. Це дасть змогу вчасно коректувати план проведення реформ та захистить від неочікуваних негативних явищ, як-то «просто перейменування міліції в поліцію».

По-друге, забезпечити економічну основу для реформування. Це включає як знаходження джерел фінансування новостворених органів, так і прогнозування соціально-економічних змін через вивільнення значної кількості населення з місця роботи. Останнє тягне за собою політичні наслідки, які необхідно врахувати та які не повинні стати на заваді реформам в угоду хвилиним політичним бажанням.

По-третє, реформа правоохоронних органів потребує охоплення усієї системи, а не окремих її складових. Звичайно патрульні є «верхівкою айсбергу», яку видно і якою можна похвалитися. Однак вся система є значно глибшою та потребує постійної уваги. Здійснити навчання багатьох спеціальностей за кілька місяців з високою кваліфікацією є малоімовірним. Існує ризик неякісної підготовки.

Список використаної літератури:

1. Колпаков В. К. Адміністративне право України; Підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко – К.: Юрінком Інтер, – 2003. – 544 с.
2. Соціально-економічне становище України за січень–червень 2015 року. Ukrstat.org — публікація документів Державної Служби Статистики України. http://ukrstat.org/uk/druk/soc_ek/2015/publ_06_2015_u.html
3. Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України (Проект). Міністерство внутрішніх справ. Опубліковано 10.11.2014 р. <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1221365>

4. У МВС анонсували скорочення числа правоохоронців. УНІАН. <http://www.unian.ua/politics/1045737-u-mvs-anonsuvali-skorochennya-chisla-pravoohorontsiv.html>

5. International Statistics on Crime and Criminal Justice. Edited by S. Harrendorf, M. Heiskanen, S. Malby. HEUNI Publication Series No. 64. http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Crime-statistics/International_Statistics_on_Crime_and_Justice.pdf

Кондратюк Т.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ, ЇХ ФУНКЦІЇ ТА РОЛЬ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ

У статті розглядається функціональна роль та значення політичних партій як форм недержавного об'єднання громадян на сучасному етапі здійснення політичної реформи в Україні, їх вплив на розвиток не лише політичної, а й громадської активності населення.

Ключові слова: політичні партії, громадянське суспільство, політична реформа, громадська участь, громадська активність.

Політичні партії є однією з форм недержавних громадських об'єднань, водночас вони перебувають у тісному зв'язку з владою та державними інституціями. У багатьох демократичних країнах політичні партії, які перемагають на вільних демократичних виборах, формують владу і, відповідно, державні органи й структури. Це, безумовно, є виявом активної участі громадян у процесі прийняття управлінських, зокрема державно-владних рішень. Крім цього, незалежно від їх належності до влади, політичні партії відіграють суттєву роль у політичному (і не тільки) житті суспільства. З кожним роком їх вплив на суспільно-політичний розвиток стає все більш вагомим і в Україні.

Згідно зі ст. 36 Конституції України політичні партії "...сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян і беруть участь у виборах" [1, с. 2].

З моменту прийняття політичної реформи в Україні роль політичних партій та громадсько-політичних рухів у суспільстві значно зросла. З 1 січня 2006 р. вступив у дію Закон України "Про внесення змін до Конституції України". Це викликало неоднозначну реакцію як серед української спільноти, так і в світовому співтоваристві в цілому. Ставлення самої української політичної еліти до політичної реформи також неоднозначне. Сьогодні у суспільстві точаться жваві дискусії стосовно того, якою має бути ця реформа, чи є в ній така нагальна потреба, чи дійсно політична система України потребує настільки радикальних змін.

Прийняття Закону "Про внесення змін до Конституції України" стало новим етапом розвитку політичної системи України та суспільно-владних відносин у цілому. Згідно з цим законом в країні відбувається перехід частини владних повноважень від Президента до Верховної Ради України і таким чином більш суттєвий вплив на суспільні процеси починають здійснювати політичні партії, рухи та, навіть, громадські об'єднання, що займають активну громадську та політичну позицію. Це, безумовно, приведе до посилення активності